

Försvara Sverige med eller utan våld?

Ska Sverige upprusta, eller nedrusta? Försvarsfrågorna har plötsligt tagit plats i svensk politik igen, och i bakgrunden finns grundfrågan om vad som är rätt och realistiskt – militära eller ickeväldiga medel. Och är Natomedlemskap och kärnvapen en bra idé?

Sändaren träffade två profilerade 28-åriga debattörer: Ellen Skånberg, Kristina fredsrörelsen, och KDU:s Sara Skyttedal.

I 2000 år har Sverige haft fred – möjligen ströbilden av de militära insatserna i Afghanistan och Libyen, och det är också de händelserna som har debatterats, annars har försvarsdebatten länge varit sval. I bakgrunden finns en bred enighet om frånvaron av militärt hot mot Sverige. Antalet militära konflikter i världen har minskat, liksom de svenska försvarskostnadernas andel av statsbudget och BNP och betoningen av militärens roll. I kyrkorna växer fredsrågorna och ickeväldets betydelse: det är budskapet från Kyrkans världsråd, och från de svenska kyrkor som opinionsbildar med boken *Fred är vägen till fred*.

Sara Skyttedal.

Ellen Skånberg.

Och så: Ukraina. Sanktioner och ordrig mellan Väst och Ryssland, ryska soldater i tv-rutan, och med detta en hög temperatur i den svenska försvarsdebatten. Partiernas trängs runt platsen som första försvarsvän, gör uspel om stridsflygplan på Gotland, och tonar med pacifistisk och antimilitaristisk idéer, de som har något.

Kristdemokratin har haft, och har, ett sådant arv. Men i dag är Kristdemokratiska ungdomsförbundet, KDU, en av de tydligaste företrädarna för upprustning. Inte för att de ser mer militära hot mot Sverige än någon annan, men poängen är att gardera

sig mot eventualiteter, betonas Sara Skyttedal, ordförande för KDU sedan knappt ett år.

– På såg ju utvecklingen i Ukraina komma. Vi vill stå upp för ett starkt försvar, det ska vara en försäkring som skyddar de värden och det samhälle vi har.

Hon kallar svensk försvarspolitik "ett hot mot hela Östersjöregionen" och säger "absolut" på frågan om KDU vill ha högre militärbudget.

Men andra försvarsmetoder då? Jo, långsiktigt är det demokrati som skapar stabilitet och säkerhet, och visst: diplomati och andra metoder kan spela roll för att få slut på konflikter.

– Men förra påskan övade ryska flygvapnet anfall mot svenskt territorium med plan som kan bära kärnvapen. Kommer det sådana attacker på riktigt har jag svårt att se att man kan stoppa dem med att räkna över en blomsterkrans.

Men hur skyddar man sig mot kärnvapenbestyckade plan?

– Vi behöver gå med i Nato för att inte stå oskyddade. Finland borde också gå med. Är det Natos kärnvapen som är skyddet?

– Det är främst samarbetet som är skyddet, men jag tror på kärnvapens avskräckande effekt. Och som med-

lemnar i Nato tycker jag inte att vi ska gå med i den nedrustningskampanj som till exempel Norge driver inom Nato, säger hon, och förtydligar, om rustningsfrågan:

– Upprustningen i sig är inte ett problem, snarare nedrustningspolitiken. Det beror på vem som rustar.

VID FOLK- & FÖRSVARSSRIKSKONFERENS I JANUARI SA SARA SKYTTEDEL ATT PACIFISMEN SKRÄMME HENNE "MER ÄN ALLA KÄRNVAPENSTRATER TILLSAMMANS".

Det väckte starka reaktioner inom Kristdemokraterna, men hon beskriver ändå KDU som i stort sett enigt med moderpartiet – framför allt i grundsynen att människan är ofullkomlig, och att det därför alltid kommer att finnas våld, som man behöver skydda sig emot med våldsmedel. Att tro att det går att låta bli att använda våld är naivt, menar hon.

– Det är väl okej att vara pacifist på individnivå, men det är omoraliskt att vara det när ett land utsätts för våld.

Vad säger du om Kristna fredsrörelsen?

– De står för en omoralisk politik. Som bygger på en naivitet, framför allt, säger Sara Skyttedal.

Hon är själv aktiv katolik. Om kyrkans ställningstaganden mot rustningar, vapenexport och militära medel säger hon först "det står alla samfund fritt att uttala sig", sedan att det är "problematiskt att blanda ihop religion och politik för mycker".

ELLEN SKÅNBERG ÄR DESTO gladare för kyrkans aktivitet för ickeväld. Hon är vice ordförande i Kristna fredsrörelsen, en tydlig röst i kyrkliga sammanhang, som vill ha en allmän och total nedrustning. Naiv? Tvärtom, menar Ellen Skånberg: det är våldsmedlen som inte fungerar, och tilliten

till militära medel är ofta väldigt känsligstyd. Ickeväldet är realistiskt – fast det är en bit kvar tills det finns en allmän förståelse för det.

– Alla vet att Gandhi och ickeväldsrörelsen i Indien lyckades, men det viftas ändå undan. Men till exempel har den amerikanska forskaren Erica Chenoweth visat att ickeväld är effektivt och strategiskt, även i riktigt svåra konflikter. Men när oftare sina mål, och lösningarna är stabblare, eftersom man har haft en dialog där många har varit involverade.

SEDAN KRÄVER också ickeväld planering och träning, och även ickeväldsförsvar kostar – indier dödades i motståndet mot britterna, påpekar Ellen.

– Men så är det ju också i väpnade strider, och med ickeväld får man lättare stöd och sympati från omvärlden.

Hon menar att även om det går lite upp och ner – just när det rör sig om Ukraina – är utvecklingen på lång sikt att våldet mellan stater minskar, precis som på gatorna.

"Krigsmakt" har blivit "försvar" som blivit "säkerhetspolitik". Och förändringar som verkat omöjliga har skett förr: slavhandeln avskaffades, barnagen också.

Vapenhandel är ett viktigt område för Kristna fredsrörelsen. Till skillnad från Sara Skyttedal ser Ellen Skånberg ett tydligt samband mellan vapenutlägg och våld – "där har jag hårda fakta på min sida". Men mest betonas hon ickeväldets möjligheter; hennes organisation arbetar till exempel med fredsbrevstävlor i amerika. Och potentialen är stor, metoderna finns för att ingripa fredligt i konflikter. Men kuskapen behöver spridas, en ickeväldskultur behöver odlas, med kuskap och långsiktigt

Det råder delade meningar om hur Sveriges försvar ska se ut. Här är två svenska soldater våldsman landstigning

förtroendebyggande – från individ-till statsnivå. Men kan man bygga relationer med Putin? Hjälp er vad en rysk flygattack?

– Den situationen är verkligen inte trolig, men ... det kan handla om kontakter, diplomatiskt och med ryska fredsrörelser – det finns ju fler människor i Ryssland än Putin, och utan andras stöd kan han inte göra mycket, säger hon.

VALRÖRELSEN ÄR IGÅNG. Försvarspolitik triangulera, och alla vill visa en trovärdig politik för att skydda Sverige – fast mot en krigsris som ingen tror på, påpekar Ellen Skånberg. Tanken om militären som en försäkring avfärdar hon: den är dyr, och invaggar oss i falsk trygghet.

– Man missar det som forskningen visar är verkliga hot mot vår säkerhet, som ojämlikheten i världen – både Öxarnas och World Economic Forum i Davos pekar på den som ett stort hot. Och klimatförändringarna innebär också stora säkerhetsrisker.

Alltså är det viktigaste ur

DAVID BERJLUND

Waldenströmska Studenthemmet - ett boende i Uppsala på kristen grund

Waldenströmska Studenthemmet (WS) är ett av många Uppsala. Det ägs av stiftelsen Waldenströmska Studenterna har anor tillbaka till 1920-talet. Bakom WS har alltid funnits Missionskyrkan (numera Evmeniakyrkan), men ekumenism är en målsättningarna. WS vill vara en mötesplats för olika bakgrund och olika studiefinriktning, på kristen grund.

Inom hemmet, som är centralt beläget i Uppsala, finns 160 enklrum, samt ett mindre antal lägenheter.

För mer information se vår hemsida www.waldenströmska.se eller ring föreståndare R. Erik Svalfors på 018-53 34 43.

Waldenströmska Studenthemmet

